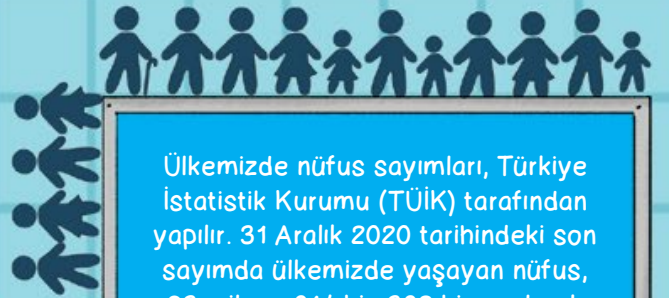

Nüfus Nedir?

Bulunduğunuz kentte yaşayan bireylerin sayısını biliyor musunuz? Köylerde, kentlerde, ülkelerde, kıtalarda hatta tüm dünyada farklı yaşlarda ve farklı özelliklerde pek çok birey yaşıyor. Ayrıca dünyada yalnızca insanlar değil, pek çok hayvan, bitki, mantar ve mikroorganizma da bulunuyor. Tüm bu canlıların birey sayısını ifade etmek için kullanılan bir sözcük var. O da nüfus. Bu yazımızda size nüfusla ilgili pek çok bilgidenden bahsedeceğiz.

Gelin, öncelikle nüfus sözcüğünün ne demek olduğuna bakalım. Nüfus, bir türün belli bir anda, belli bir bölgede yaşayan ve sürekli değişim hâlinde olan birey sayısı anlamına gelir. Elbette o bölgedeki birey sayısı zamanla azalıp çoğalabilir. Bu nedenle de belli aralıklarla yapılan nüfus sayımlarıyla bölgelerin nüfusu belirlenir.

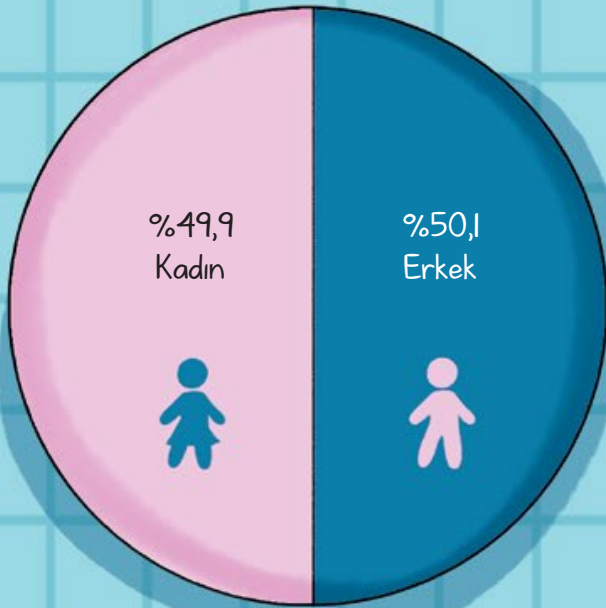
Ülkemizde nüfus sayımları, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılır. 31 Aralık 2020 tarihindeki son sayımda ülkemizde yaşayan nüfus, 83 milyon 614 bin 362 birey olarak belirlendi. Bu sayı tabii ki günden güne pek çok farklı nedenden dolayı değişmeye devam ediyor.

İnsan nüfusu, demografi denilen nüfus bilimi tarafından incelenir. Demograflar yani nüfus bilimciler nüfusla ilgili neleri inceliyor olabilirler sizce? Ailenizdeki, sınıfınızdaki ya da yaşadığınız binadaki nüfusu birkaç dakikalığına düşündükten sonra yazımızı okumaya devam edebilirsiniz.

Nüfus bilimi, nüfusla ilgili birçok konuyla ilgilenir. Nüfusu oluşturan birey sayısındaki artma ve azalma, göçlerle nüfustaki değişim, bireylerin yaşları ya da medeni durumları gibi konular nüfus biliminin çalışma alanı içindedir. Nüfus, sürekli değişim hâlinde olduğu için zamanla artar ya da azalır. Doğumlar ve insanların bir bölgeye göç etmesi nüfusu artırır, insanların yaşamının sonlanması ve yaşadıkları bölgeden ayrılmasıysa nüfusu azaltır. Nüfus bilimi bu artış ve azalış gibi değişikliklerin nedenlerini de araştırır.

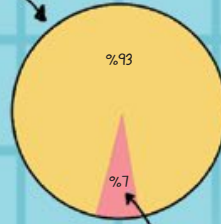
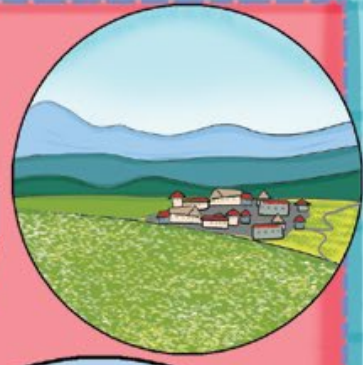

Türkiye'deki cinsiyet oranı

Nüfus bilimciler, nüfusla ilgili bilgileri toplamak için nüfus sayımları, anketler ve nüfusla ilgili bilgileri kayıt altına alan sistemlerle elde edilmiş verileri kullanır. Topladıkları bilgileri yorumlayarak gelecekteki nüfusun yapısına yönelik tahminler yürütürler.

Ülkemizdeki coğrafi bölgelere, kentlere ya da kırsal alanlara baktığımızda her birinin nüfusunun ve nüfus yapısının birbirinden farklı olduğunu görürüz. Nüfusun bu biçimde farklı alanlara dağılımında iklim, bitki örtüsü, yüzey şekilleri, su kaynakları, toprak verimliliği, sanayi, ulaşım, tarım, teknoloji gibi birçok etken vardır.

Ülkemizdeki nüfus dağılımına bakacak olursak kent merkezlerinde yaşayanların sayısının her geçen yıl artarak toplam nüfusun %93'üne ulaştığını görebiliriz. Belde ve köylerde yaşayanların sayısıysa toplam nüfusun yalnızca %7'sini oluşturuyor. Ülkemizde nüfus yoğunluğu en fazla olan bölge Marmara Bölgesi. Bu yoğunlukta tabii ki gelişmiş sanayi ve iş olanaklarının fazlalığı büyük rol oynuyor.

2020 yılı verilerine göre nüfusumuzun yaklaşık olarak %27'si çocuk, %15'i genç bireylerden oluşuyor. Çocuk nüfus oranının en yüksek olduğu kentlerimiz Şanlıurfa, Şırnak ve Ağrı. Genç nüfus oranının en yüksek olduğu kentlerimizse Hakkâri, Şırnak ve Siirt. Türkiye'deki çocuk ve genç nüfus oranı, Avrupa Birliği'ne üye tüm ülkelerdeki çocuk ve genç nüfus oranlarından daha yüksek.

Yazımızda buraya kadar sizlere insan nüfusuyla ilgili konulardan bahsettik. Şimdi sıra bitkiler, hayvanlar, mantarlar ve mikroorganizmalarda... Tüm canlılar kendileri için uygun koşulların olduğu alanlarda yaşamlarını devam ettirir. Canlıların kimi soğuk ortamlarda yaşayabilirken, kimi sıcak ortamlarda, kimi suyun bol olduğu, kimiye az olduğu yerlerde yaşayıp buralarda çoğalarak birey sayısını artırır.

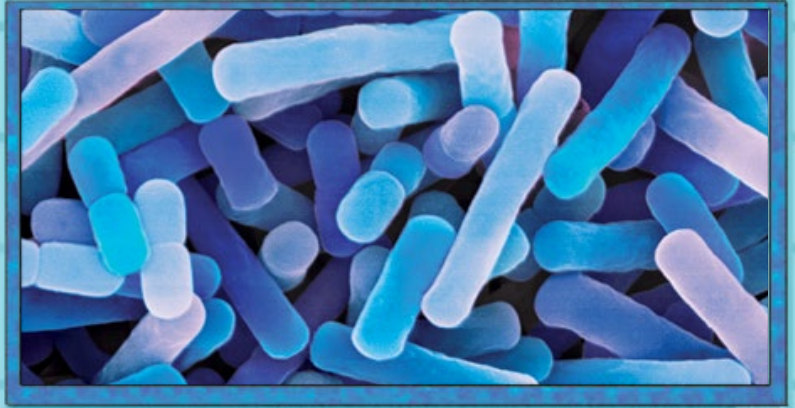
Ülkemizde 140'a yakın çiğdem türü yetişmektedir.

Ağaç kabuğunda yetişen kavak mantarları. Mantarların 120 binden fazla tanımlanmış türü vardır.

Bu yazımızda ilk kez bu sayfada popülasyon sözcüğünü kullandık. Neden nüfus değil de popülasyon? Çünkü insan dışındaki canlı türlerinin sayısını belirtmek için nüfus sözcüğü yerine genellikle popülasyon sözcüğünü kullanırız.

Antarktika'da yaklaşık 595 bin yetişkin imparator penguen bulunduğu tahmin edilmektedir.

Bağırsaklarımızda bulunan *Lactobacillus bulgaricus* bakterisinin renklendirilmiş elektron mikroskobu görüntüsü. Ortalama bir insan vücudunda yaklaşık 40 trilyon bakteri bulunur.

Peki, insan nüfusunun artışı, azalışı ve dağılımı için pek çok etken varken diğer canlıların popülasyonunu neler etkileyebilir şimdi de buna bakalım... Toprak yapısının canlıya uygunluğu, ortamda besin bulunup bulunmaması, sıcaklık, su miktarının azlığı ya da çokluğu, iklim koşulları, ortamda oksijenin bulunup bulunmaması gibi etkenler bu canlıların popülasyonunda değişmelere neden olur. Dünyamızdaki doğal dengenin bozulmasından etkilenen pek çok canlı olduğu da bir gerçek. Küresel iklim değişikliği, doğal alanların yok edilmesi ya da bozulması canlı popülasyonunun değişme nedenleri arasında sayılabilir.